

UDSKRIFT
AF
HØJESTERETS ANKE- OG KÆREMÅLSUDVALGS DOMBOG

HØJESTERETS KENDELSE
afsagt fredag den 21. oktober 2016

Sag 140/2016

Anklagemyndigheden

mod

S2

(advokat Jakob Lund Poulsen, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Qeqqata kredsret i Sisimiut den 29. januar 2016 og af Grønlands Landsret den 30. januar 2016.

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Jon Stokholm, Poul Dahl Jensen og Hanne Schmidt.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om stadfæstelse af landsrettens kendelse.

S2 har nedlagt påstand om stadfæstelse af kredsrettens kendelse.

Sagsfremstilling

S2 ankom til Lufthavn januar 2016 fra København. Han og to andre blev anholdt og sigtet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. S2 nægtede sig skyldig. En af de medsigtede forklarede ved anholdelsen, at de tre sammen havde indsmuglet hash til Grønland.

Den 29. januar 2016 blev de tre sigtede fremstillet ved et retsmøde i Qeqqata kredsret i Sisimiut. S2 og en af de medsigtede nægtede sig skyldige, mens den anden medsigtede erkendte sig skyldig. S2 forklarede bl.a., at de havde købt et kilo hash

på Christiania, som de gjorde klar til at sluge, men de slugte kun 500 gram. Resten efterlod de i København. S2 forklarede videre, at en af de medsigtede slugte hashen, mens denne medsigtede forklarede, at de alle tre slugte hash. Dommeren fandt betingelserne for tilbageholdelse for opfyldt og afsagde beslutning om frihedsberøvelse af de tre sigtede i 13 dage.

Da S2 nægtede at medvirke til legemsindgreb i form af røntgenundersøgelse, anmodede anklagemyndigheden senere samme dag – den 29. januar 2016 kl. 17.02 – om retens tilladelse hertil. Anmodningen var begrundet med, at en politihund havde markeret for narko på de sigtedes bagage, ligesom en af de medsigtede havde forklaret, at de alle tre havde slugt hash.

Kredsretten afviste anklagemyndighedens begæring ved beslutning truffet den 29. januar 2016 kl. 18.00 med følgende begrundelse:

”Retten finder, at der ikke er grundlag for at fremstille de sigtede, og nu tilbageholdte, for en læge med henblik på røntgenundersøgelse, da den hash, de sigtede eventuelt måtte have i deres tarmsystem indenfor rimelig tid må forventes at finde vej ud af deres kroppe.”

Anklagemyndigheden kærede kredsrettens beslutning. I forbindelse med behandlingen af kæremålet rettede Grønlands Landsret telefonisk henvendelse til anklagemyndigheden, der den 30. januar 2016 kl. 12.20 oplyste telefonisk, at S2 var begyndt at udskille hash. Landsretten traf herefter følgende beslutning den 30. januar 2016 kl. 12.25:

”Henset til, at der ikke er begæret undersøgelser svarende til de i den påberåbte kendelse fra Østre Landsret foretagne undersøgelser af legemets hulrum, finder landsretten, at røntgenundersøgelse er et sådant mindre indgribende skridt, at det efter omstændighederne bør tillades, idet landsretten endvidere finder betingelserne i retsplejelovens § 403, stk. 1, for opfyldte. Landsretten har ikke mulighed for at efterprøve forsvarens oplysning om, at røntgen disponerer for visse kræftformer.

Landsretten tillader herefter politiet, at foranledige foretaget røntgenundersøgelser af de sigtede ... og S2 jf. retsplejelovens § 404, stk. 2.”

S2 blev røntgenundersøgt den 30. januar 2016 kl. 14.00, hvor det blev konstateret, at han havde fremmedlegemer i maven i form af ”aflange klumper”. Efterfølgende blev hashen fra S2 afføring kontrolvejret til 78 gram.

Anbringender

S2 har anført bl.a., at betingelserne for legemsindgreb i form af røntgenundersøgelse ikke var opfyldt, idet indgrebet ikke var af afgørende betydning for efterforskningen. På tidspunktet for anklagemyndighedens anmodning om røntgenfotoografering var S2 allerede hensat i detentionen under skærpet opsyn (”pottevagt”) og havde indtaget afføringsmiddel. Det var ligeledes allerede konstateret, at S2 havde indtaget hash indvortes, idet en ubestemt mængde var kommet ud i forbindelse med afføring.

Anklagemyndigheden har anført bl.a., at indgrebet var af afgørende betydning for efterforskningen, da der på baggrund af de sigtedes forklaringer var usikkerhed om, hvilken mængde de tre sigtede havde indsmuglet, og hvorvidt S2 havde indtaget narkotika. Der er et tilsvarende indikationskrav i retsplejelovens § 781 om indgreb i meddelelshemmeligheden, hvorefter aflytning ikke kun kan ske, hvor det er det eneste mulige efterforskningsmiddel, men også i situationer, hvor andre muligheder for så vidt foreligger, men hvor disse vil være uforholdsmæssigt ressourcekrævende, usikre eller ødelæggende for den videre efterforskning.

Retsgrundlaget

Ifølge den grønlandske retsplejelov § 403, stk. 1, må legemsundersøgelse af en sigtet kun foretages, hvis der er begrundet mistanke om, at den pågældende har gjort sig skyldig i en grov lovovertrædelse, og indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen.

Endvidere gælder proportionalitetsgrundsætningen i lovens § 406, hvorefter der ikke må foretages legemsundersøgelse, hvis det efter indgrebets formål, overtrædelsens karakter og grovhed og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Af lovforslagets specielle bemærkninger til § 403 fremgår bl.a., at stk. 1 beskriver kravene med hensyn til kriminaliteten, mistanken og indikationen, dvs. indgrebets nødvendighed for efterforskningen, og at stk. 1 svarer til § 792 a, stk. 2, i den danske retsplejelov, jf. lovforslag nr. L 34, FT 2007/2008 (2. samling), Tillæg A, sp. 1481.

I bemærkningerne vedrørende den tilsvarende danske bestemmelse anføres særligt om betingelsen om, at indgrebet skal være af afgørende betydning for efterforskningen, at legemsundersøgelse alene må anvendes i tilfælde, hvor andre efterforskningsskridt ikke kan benyttes eller vil være uforholdsmæssigt besværlige, jf. lovforslag nr. L 81, FT 1988/1989, Tillæg A, sp. 2236.

Den grønlandske retsvæsenkommission har i betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen, bind 2, s. 552, anført, at legemsindgreb efter kommissionens opfattelse bør afgrænses på samme måde i grønlandsk og dansk retspleje.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om der i medfør af den grønlandske retsplejelovs § 403 kunne foretages legemsundersøgelse i form af en røntgenundersøgelse af S2 der sammen med to medsigtede var frihedsberøvet som sigtet for at have forsøgt at indsmugle hash i Grønland.

Ifølge § 403, stk. 1, må legemsundersøgelse af en sigtet kun foretages, hvis der er begrundet mistanke om, at den pågældende har gjort sig skyldig i en grov lovovertrædelse (nr. 1), og indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen (nr. 2). Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at den svarer til § 792 a, stk. 2, i den danske retsplejelov. Af forarbejderne til denne bestemmelse fremgår, at kravet om, at indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen, indebærer, at legemsundersøgelse kun må anvendes i tilfælde, hvor andre efterforskningsskridt ikke kan benyttes eller vil være uforholdsmæssigt besværlige.

En af de medsigtede i sagen forklarede ved fremstillingen i kredsretten den 29. januar 2016, at alle de tre sigtede havde slugt hash med henblik på indsmugling i Grønland, mens S2 i retten forklarede, at han ikke havde slugt noget af stoffet. Forud for retsmødet i

Grønlands Landsret den 30. januar 2016 om spørgsmålet om røntgenundersøgelse af S2
var det oplyst, at han havde udskilt noget hash.

Det må herefter lægges til grund, at det var usikkert, hvor stor en mængde hash de tre sigtede havde forsøgt at indsmugle, og hvor stor en mængde heraf S2 havde indtaget. En konstatering af, om S2 havde slugt yderligere stof, ville uden en røntgenundersøgelse forudsætte en fortsat overvågning af S2 under fortsat frihedsberøvelse.

Højesteret finder, at en røntgenundersøgelse af S2 under disse omstændigheder må anses for at være et indgreb, der var af afgørende betydning for efterforskningen, jf. den grønlandske retsplejelovs § 403, stk. 1, nr. 2. En røntgenundersøgelse og krænkelsen og ubehaget herved kan endvidere ikke efter formålet og lovovertrædelsens karakter og grovhed anses for et uforholdsmæssigt indgreb, jf. den grønlandske retsplejelovs § 406.

Højesteret stadfæster herefter Grønlands Landsrets beslutning om røntgenundersøgelse af S2

Thi bestemmes:

Grønlands Landsrets beslutning af 30. januar 2016 stadfæstes.

--oo0oo--

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Højesteret, den 21. oktober 2016.

**Kirsten Lohmann
kontorfuldmægtig**

**UDSKRIFT AF RETSBOGEN
FOR
GRØNLANDS LANDSRET**

Den 30. januar 2016 kl. 12.25 holdt Grønlands Landsret kontorretsmøde på kontoret, Jens Kreutzmannip Aqqutaa 5, 2. sal, Nuuk. Dommer var landsdommer Søren Søndergård Hansen.

Retten behandlede
sagl.nr. K 024/16

Anklagemyndigheden
mod

S1

Født april 1993

og

S2

Født februar 1994

Ingen var mødt eller indkaldt.

Der fremlagdes:

- Brev af 29. januar 2016, modtaget fra Qeqqata Kredsret samme dag kl. 18.59.
- E-mail af dags dato, modtaget kl. 10.19 fra Politimesteren i Grønland med kære bemærkninger.
- E-mail af samme dato, modtaget kl. 11.19 med forsvarerens bemærkninger.

Dommeren traf sålydende

B E S L U T N I N G:

Kredsrettens beslutning

Den påkærede beslutning er afsagt af Qeqqata Kredsret den 29. januar 2016 kl. 18.00. Af beslutningen fremgår, at kredsretten har afvist, at give tilladelse til røntgenundersøgelse af de sigtede S1 og S2

Politimesteren har kæret til landsretten.

Påstande

Politimesteren har nedlagt påstand om, at det tillades at de to sigtede S1 og S2 underkastes røntgenundersøgelse.

Forsvareren for S1 har nedlagt påstand om stadfæstelse.

Bemærkninger

Politimesteren har i sine kærebemærkninger anført følgende:

”Såfremt S1 og S2 ikke har hash i maven, vil det være uproportionalt, at have dem tilbageholdt i de næste 48 timers. Endvidere er der set eksempler på, at hashen kan tage længere tid, og at der derfor vil det kunne tage længere tid, før vi - uden røntgenundersøgelse - kan være sikker på, at al hashen er ude eller at de ikke har noget hash indvortes. På den baggrund er det nødvendigt at foretage undersøgelsen.

Endvidere synes det ikke troværdigt, at de sigtede alene skulle have taget 500 g hash med til Grønland og således have smidt 500 g hash ud i Danmark, idet 500 g hash udgør en betydelig værdi på gaden i Grønland. ...”.

Forsvareren for S1 har anført følgende:

“Det er mig bekendt ikke ufarligt, at blive røntgenundersøgt, da røntgen disponerer for visse forskellige kræftsygdomme. En sådan undersøgelse bør derfor også af den grund ikke anvendes før det er absolut nødvendigt. Der er da også praksis for, at pottenvagt er tilstrækkeligt i tilsvarende situationer. Min klient er herudover - uvist med hvilken hjemmel - blevet ordineret afføringsmidler ad flere omgange, så evt. hash vil hurtigt komme ud ad den naturlige vej. ...”.

Af afgørelse for Østre landsret af 24. Oktober 2012 (U2013.354Ø), som forsvareren har fremlagt under kredsrettens behandling af sagen, fremgår vedrørende *undersøgelse af legemets hulrum*, at da der „allerede var tilstrækkeligt grundlag for at anholde de pågældende - at de intensive indgreb ikke var af afgørende betydning for efterforskningen, idet det ved såkaldt „pottenvagt“ kunne være konstateret, om de opbevarende narkotika i mave-/tarmsystemet“.

Ved telefonisk henvendelse til politimesteren ved anklagefuldmægtig Lasse May dags dato kl. 12.20 blev det oplyst, at S2 er begyndt at udskille hash. Der er *endnu ikke foretaget opvejning* af den mængde hash, der er udskilt fra de sigtede i nærværende sag og medsigtede S3

Landsrettens begrundelse og resultat

Henset til, at der er ikke begæret undersøgelser svarende til de i den påberåbte kendelse fra Østre Landsrets foretagne undersøgelser af legemets hulrum, finder landsretten, at røntgenundersøgelse er et sådant mindre indgribende skridt, er det efter omstændighederne bør tillades, idet landsretten endvidere finder betingelserne i retsplejelovens § 403, stk. 1 for opfyldte. Landsretten har ikke mulighed for at efterprøve forsvarerens oplysning om, at røntgen disponerer for visse kræftformer.

Landsretten tillader herefter politiet, at foranledige foretaget røntgenundersøgelse af de sigtede S1 og S2 jf. retsplejelovens § 404, stk. 2.

T h i b e s t e m m e s :

Det tillades, at der foretages røntgenundersøgelse af S1 og S2

Kæresagen sluttet.

Søren Søndergård Hansen

Udskriftens rigtighed bekræftes.

GRØNLANDS LANDSRET, den 30. januar 2016

 Marie Josefsen

**UDSKRIFT AF RETSBOGEN
FOR
QEQQATA KREDSRET**

Den 29. januar 2016 kl. 1800 holdt Qeqqata Kredsret i Sisimiut ikke offentligt retsmøde.
Kredsdommer var Christina Johnsen.

Retten behandlede:

sagl.nr. QEQ-SIS-KS 0047-2016

Anklagemyndigheden mod:

S1

Født april 1993

Og

S2

Født februar 1994

Anklagemyndighedens journal nr. 5507-98610-00023-16

Ingen var mødt og ingen var indkaldt. Anklagemyndigheden og forsvarerne var indforstået med at behandle sagen på skriftligt grundlag.

Der fremlagdes:

- Begæring om tilladelse til at foretaget legemsundersøgelse af S2 og S1
- Fremkomne bemærkninger fra advokat Finn Meinel, dateret den 29. januar 2016.

Forsvarer Juaannanguaq J. Jensen, oplyste, at hun ikke havde bemærkninger til sagen.
Anmodningen er modtaget i Kredsretten den 29. januar 2016 kl. 1702.

Anklagemyndigheden havde i begæringen redegjorde for sagen og anmodede om rettens tilladelse til, at der i form af røntgenundersøgelse foretages legemsundersøgelse af sigtede, jf. retsplejelovens § 404, stk. 2, idet der var mistanke om at der i S1 og S2 maver stadig var hash.

Der afsagdes herefter sålydende

B E S L U T N I N G:

Retten finder ikke, at der ikke er grundlag for at fremstille de sigtede, og nu tilbageholdte, for en læge med henblik på røntgenundersøgelse, da den hash, de sigtede eventuelt måtte have i deres tarmsystem indenfor rimelig tid må forventes at finde vej ud af deres kroppe.

bestemmes:

Der må ikke i form af røntgenundersøgelse foretages legemsundersøgelse af sigtede S1 og S2

Anklagemyndighedens begæring afvises.

Såfremt kære ønskes iværksat bedes partnerne meddele retten herom.

Sagen sluttet kl. 1820.

Christina Johnsen

Udskriftens rigtighed bekræftes.

QEQQATA KREDSRET, den 29. januar 2016

Kirsten Ingemann Larsen

Allatsi/ retssekretær